

Η ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

[Κατὰ τὸν Junod et Senglet].

Ἰ. N. ΠΥΡΡΟΥ.

Οἱ Ἕλληνες ἐσύστησαν τὰ πρῶτα γυμνάσια, καὶ μετὰ τῶν Ἑλλήνων οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔκαμαν τὴν ἀρχὴν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐμιμήθησαν.

Τὰ ἀρχαῖα γυμνάσια ἢ παλαίστραι ἦσαν δημόσια οἰκοδομήματα, εἰς ἃ ἡ νεολαία προσήρχετο εἰς ἀνάπτυξιν καὶ διάπλασιν τῶν σωματικῶν αὐτῆς δυνάμεων, ὅπερ ἦτο ἐκ τῶν κυριωτάτων μερῶν πάσης τελείας ἀγωγῆς. Τὰ γυμνάσια ταῦτα περιελάμβανον ἀρκετάς αἰθούσας διὰ διαφόρους χρήσεις, τὸ μέγεθος δ' αὐτῶν ἐποικίλλε κατὰ τὴν σπουδαιότητα ἐκάστου· οὗτω ὑπῆρχον γυμνάσια ἔχοντα 300 — 400 μέτρων περιφέρειαν.

Ὅλοι σχεδὸν αἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδος κατεῖχον τοιοῦτου εἶδους οἰκοδομήματα. Ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχον τρία, τὸ τοῦ Λυκίου, τὸ τοῦ Κυνοσάργου, καὶ τὸ τῆς Ἀκαδημίας. Τὰ γυμνάσια ταῦτα ἦσαν ἐκτισμένα ἐπὶ ὀμαλοῦ ἐδάφους, περιτετειγισμένα καὶ διηρημένα εἰς πολλὰς αὐλὰς προωρισμένας δι' ἰδιαιτέρους ἀγῶνας. Ὅτε ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἔφθασεν εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς, τὰ γυμνάσια ἀπέκτησαν μεγίστην σπουδαιότητα, ἀνεπτύχθη δὲ μεγάλη πολυτέλεια εἰς τὴν διακόσμησιν αὐτῶν.

Ἦσαν περικυκλωμένα μεστάστας, καὶ περιεῖχον στάδιον διὰ τὸν δρόμον, ἐκτάσεις ὅπου ἡ νεολαία ἐγυμνάζετο εἰς τὴν πάλην, εἰς τὸ ἄλμα, καὶ εἰς τὰ ἄλλα γυμνάσια,

θερμούς καὶ ψυχροὺς λουτρῶνας, τέλος αἰθούσας προσδιωρισμένας διὰ τὰ δημόσια μαθήματα τῶν φιλοσόφων. Ἀνήγειρον ἀγάλματα καὶ θωμούς εἰς διαφόρους θεότητας, καὶ μνημεῖα πρὸς τιμὴν τῶν περιφανῶν ἥρώων καὶ πολιτῶν. Τέλος πολὺ συχνὰ ἦσαν ἐστολισμένα με ἱστορικὰς εἰκόνας.

Ὅλα σχεδὸν τὰ γυμνάσια ἦσαν κατὰ τι γενικὸν σχέδιον ἐκτισμένα, καὶ δὲν διέφερον εἰμὴ κατὰ ἀνεπαισθήτους λεπτομερείας ἢ κατὰ διαφόρους τοπικὰς διασκευὰς.

Διηροῦντο δὲ συνήθως ὡς ἐξῆς :

ΑΑΑ. Τρεῖς ἀπλοὶ διάδρομοι κείμενοι περὶ τὰς τρεῖς πλευράς τοῦ κέντρου τῶν κτιρίων· ὁ

πῆρχον ἐκεῖ ἔδραι καὶ καθίσματα διὰ τοὺς φιλοσόφους, τοὺς ῥήτορας, τοὺς μαθηματικούς, ἰατροὺς καὶ ἄλλους σοφοὺς φιλονεικούντας, συνομιλοῦντας, ἢ ἀναγινώσκοντας τὰ ἔργα τῶν.

Β. Διπλοὺς διάδρομος πρὸς νότον, διατεθειμένος οὕτως ὥστε ὁ ἑσωτερικὸς πρόδρομος νὰ παρέχη ἄσυλον κατὰ τῆς βροχῆς, ὅταν ὀρηκτοὶ ἄνεμοι τὴν ἐδίωκον πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος· οἱ τέσσαρες οὗτοι διάδρομοι ἐσχημάτιζον ὁμοῦ ἓν περὶ στυλον.

Γ. Τὸ Ἐρηβεῖον. Εὐρύχωρος αἰθουσα, διακοσμημένη με ἔδρας, καὶ προωρισμένη ὡς αἰθουσα τῶν γυμνασίων τῶν ἐφήβων, νέων ὑπερβάντων τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος, οἵτινες συνήρχοντο λίαν πρῶτ' εἰς τὴν αἰθουσαν ταύτην, ὅπως ἰδιαιτέρως διδαχθῶσι τὰ γυμνάσια. Θεαταὶ δὲν ἦσαν δεκτοί.

Δ. Τὸ καρύκειον. Δεξιόθεν τοῦ τελευταίου θαλάμου, ὀνομαζόμενον καὶ ἄλλως, ἀποδυτήριον ἢ γυμναστήριον, τὸ ὅποιον ἦτο εἶδος ἱματιοθήκης, ὅπου ἄφινον τὰ ἐνδύματά των, εἴτε διὰ τὰ λουτρά εἴτε διὰ τὰ γυμνάσια.

Ε. Τὸ Κοριστήριον.

Τὸ ἀμέσως ἐπόμενον δωμάτιον, εἰς τὸ ὅποιον οἱ ἀθληταὶ ἐτρέβοντο μετὰ κόπιν.

Φ. Ψυχρὸς λουτρῶν.

Αἰθουσα ψυχροῦ λουτροῦ πέραν τοῦ κοριστηρίου, καὶ μετὰ τὴν γωνίαν τὴν σχηματιζομένην ὑπὸ τοῦ κτιρίου.

Γ. Τὸ Ἐλαιοθέσιον.

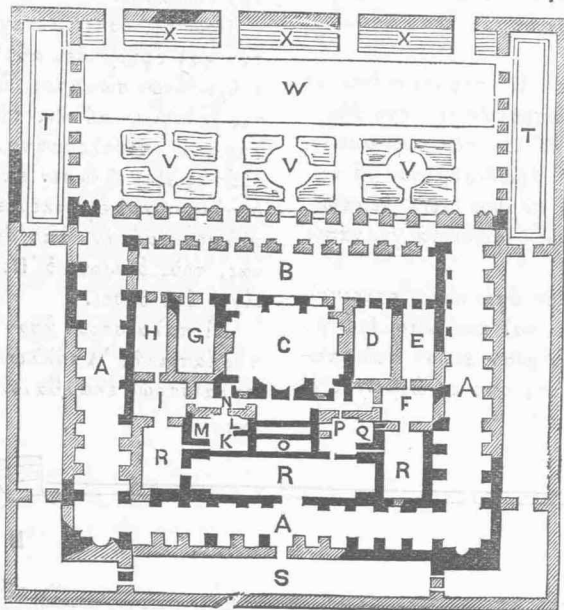
Τὸ πρῶτον δωμάτιον ἀριστεροῦθεν τῆς αἰθούσης τῶν γυμνασίων τῶν νέων, ὅπου ἠλείφοντο μετὰ ἔλαιον πρὸ τῶν λουτρῶν, τοῦ ἀγῶνος, τοῦ παγκρατίου, καὶ τῶν διαφόρων ἄλλων παιγνιδίων.

Η. Τὸ ψυκτήριον.

Αἰθουσα τῆς ὁποίας ἡ θερμοκρασία ἦτον ὀλιγόβαθος, καὶ ἦτις ἦτο πλησίον τοῦ Ἐλαιοθεσίου. Πέραν τοῦ δωματίου τούτου ὑπῆρχε τρίτον χωρίσμα σχηματίζον τὴν γωνίαν, τὸ ὅποιον συνεικοινοῦνε μετὰ τὸν ψυχρὸν λουτρῶνα καὶ ἦτο ἐκτισμένον εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος· ἐσχημάτιζε δὲ τὴν διόδον ἦτις ἔφερεν εἰς τὸ στόμιον τῆς καμίνου, Γράμ. Ν.

Ι. Θερμαντήριον. Αἰθουσα χλιαρῶν λουτρῶν.

Κ. Λουτρῶν θολωτός. Εἰς τὴν μίαν ἄκραν αὐτοῦ ὑπῆρχε θερμὸς λουτρῶν L, καὶ εἰς τὴν ἄλλην τὸ Λακωνικὸν M, ἢ θερμαντήριον. — Τὸ εἰς τὴν ἀντίθετον πλευρὰν δωματίον ὅπερ ἦτο πλησίον τῆς καμίνου O, τὸ ὅποιον ἦτο

Σχέδιον καὶ διάταξις ἀρχαίου γυμνασίου.